

Koninklijke onderscheidingen voor oud-Europarlementariërs

Door Khadija Arib, 29 oktober 2020

Beste mensen,

Vandaag mag ik doen wat ik al veel eerder wilde doen: koninklijke onderscheidingen uitreiken aan u, voor uw verdiensten als Europarlementariër.

En aan u, meneer Ronnes, als oud-Kamerlid.

U had hem ook nog tegoed.

U kijkt er allen vast ook al langere tijd naar uit.

De coronacrisis gooide eerder roet in het eten.

Ook nu nog zijn de omstandigheden anders dan anders.

Uw familie kan er niet bij zijn, bijvoorbeeld.

Toch hebben we besloten niet langer te wachten, het is heel bijzonder om een onderscheiding te krijgen.

U krijgt allen de versierselen die horen bij de onderscheiding van Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

U moet het thuis maar zelf vertellen.

Dat mag met gepaste trots.

Ik begin met u, de heer (Hans) Van Baalen (VVD).

U kennen we nog van het Binnenhof.

In uw twee termijnen als lid van het Europees Parlement heeft uw voetstappen nagelaten over de hele wereld.

U kwam overal en, belangrijker, u liet overal uw stem horen.

Uw uitgesproken meningen zorgden ervoor dat ze u nergens vergaten.

U beleefde veel avonturen als Europarlementariër, als voorzitter van de Internationale Liberale en voorzitter van de Partij voor de Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa, wat u nog steeds bent.

U behartigde overal de handelsbelangen van Nederland en Europa en kwam op voor democratische vrijheden.

Niet zelden ging u rechtstreekse confrontaties aan met regimes die u liever zagen gaan dan komen.

U werd zelfs ooit beschuldigd van een coup poging.

Zo kon het gebeuren dat op 17 juli 2017 de president van Oekraïne, Petro Porosjenko, ú belde omdat hij heel dringend premier Mark Rutte moest spreken.

Wat Porosjenko te vertellen had, zou Nederland en de rest van de wereld schokken.

Er was een vliegtuig uit de lucht geschoten.

Uw taakopvatting als Europarlementariër leverde u inmiddels menige onderscheiding op.

In Nederland en in tal van andere landen.

Met de mooiste namen.

Ik kan het gewoon niet laten om er hier enkele te noemen, ik wil verder niemand jaloers maken:

- Commandeur in de Orde van de Ster van Roemenië;
- Grootofficier in de Marokkaanse Orde Wissam Al Alaoui
- Ridder Grootkruis in de Taiwanese Orde van Genadige Wolken
- Grosses Verdienstkreuz des Verdienstordens
- ‘Engel van het Jaar’ door de christelijke jongerenorganisatie

Perspectief

En nu ook nog Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Ik denk dat uw prijzenkast compleet is.

*Bij deze verzoek ik de bode om u de onderscheiding te overhandigen;
ik mag 'em helaas niet zelf opspelden.*

Dan iemand met een bijzonder lange staat van dienst in Europa: de heer (Bas) Belder (SGP).

Twintig jaar lang was u Europarlementariër.

Dat betekent dat u voor minstens een generatie SGP'ers het gezicht van hun partij in Europa bent geweest.

U deed uw werk met een energie die menig collega jaloers maakte.

En met een vlijt die u bovenaan een lijstje deed belanden van Elseviers Weekblad:

Op 99 procent van de vergaderingen van het Europe Parlement was u aanwezig.

Het was, als vertegenwoordiger van een partij die tot in 2013 geen vrouwen toeliet op de kandidatenlijst, niet gemakkelijk om aansluiting te vinden in Europa.

U heeft deel uitgemaakt van verschillende Europese fracties.

Het weerhield u er niet van om uw stem luid en duidelijk te laten horen.

Terugblikkend in het Reformatorisch Dagblad zei u: "Ik ben vooral verwonderd dat ik als christen hetgeen mij bewoog, ongehinderd in het debat naar voren kon brengen. Mij is nooit het zwijgen opgelegd."

En nog steeds laat u uw stem horen. U twittert nog volop.

Uw specialisme was het buitenland, het buitenland van Europa dan natuurlijk.

Israël en de christelijke gemeenschappen in China hadden uw speciale belangstelling.

Geen verrassende keuze van een SGP'er.

Ook nu nog wijst u oud-collega's en uw opvolger op allerlei zaken die u opvallen over Europa.

En nu als betrokken burger.

Ik verzoek de bode om u de onderscheiding te overhandigen.

Ook de heer (Gerben-Jan) Gerbrandy (D66) kennen we nog van het Binnenhof.

Dat was uw leerschool in de politiek.

U werkte bij instituut Clingendael, u was fractiesecretaris bij D66 en politiek adviseur bij het ministerie van LNV.

Vervolgens was u tien jaar lang Europarlementariër.

Met als missie de vergroening van de samenleving.

U maakte dat eens heel concreet door uw mobiele telefoon uit uw zak te halen en erop te wijzen dat geen van de onderdelen gerecycled kon worden.

Dat was in 2012.

Uw inspanningen bleven niet onopgemerkt.

Zeker niet onder uw collega's.

U zette de tanden in de onkostenvergoedingen voor Europarlementariërs en in de Europese begroting.

Twee taaie onderwerpen, en dan druk ik het zachtjes uit.

Natuurmonumenten riep u samen met Kamerlid Carla Dik-Faber uit tot Groenste Politicus van 2017.

De jury schreef: "Als hij bijt, laat hij niet meer los."

Dat blijkt.

Nu u Europarlementariër-af bent, werkt u aan verduurzaming als voorzitter van de Transitiecoalitie Voedsel.

Het zou mij niet verbazen als we u vroeg of laat weer terug zien op het Binnenhof.

Er is nog veel te bereiken op de gebieden die u na aan het hart liggen.

En u bent het misschien ook wel verplicht aan uw verre oom Pieter Gerbrandy.

Bij deze verzoek ik de bode om u uw onderscheiding te overhandigen.

Dan kom ik bij de heer (Dennis) De Jong (SP).

Eurokritisch, maar niet eurofoob, zo omschrijf u uzelf.

Ook als luis in de pels is er veel te bereiken, vindt u.

En dat heeft u de afgelopen jaren laten zien.

Toen de SP u in 2009 als lijsttrekker voor de Europese verkiezingen vroeg, was u bij het grote publiek onbekend.

Maar ik snap wel dat ze bij u aanklopten.

U kwam bij uw start in het Europees Parlement zeker niet onbeslagen ten ijs.

U nam ruime ervaring mee, als ambtenaar en diplomaat.

U had uw sporen op het internationale vlak ruimschoots verdiend.

Bijvoorbeeld in uw functies voor de ministeries van Buitenlandse Zaken, Sociale Zaken en Justitie.

En in uw werk voor de Europese Commissie en de Nederlandse vertegenwoordiging bij de EU in Brussel.

In het Europees Parlement hield u zich bezig met een groot scala aan onderwerpen.

Het asielbeleid, mensenrechten en verspilling van belastinggeld door het Europees Parlement, om er maar een paar te noemen.

En het ging u goed af.

Ook in 2014 mocht u de kandidatenlijst aanvoeren.

U bent een echte doorzetter.

Ik denk dan ook aan uw proefschrift over godsdienstvrijheid.

Een thema dat u na aan het hart ligt.

Toch heeft u er 22 jaar over gedaan.

Maar de aanhouder wint: in 2000 mocht u de doctorstitel in ontvangst nemen.

Op uw promotiefeest vroeg u niet om geschenken, maar om een polonaise. “Dat kost niemand iets, maar brengt ongelofelijk veel plezier voor iedereen,” zei u toen.

Die uitspraak kenmerkt u als geen ander.

Vandaag is er wederom iets te vieren.

Een polonaise zit er dit keer helaas niet in.

Toch hoop ik dat u deze onderscheiding met veel plezier in ontvangst neemt.

Ik verzoek de bode om u uw onderscheiding te overhandigen.

Ook de volgende persoon die ik in het zonnetje mag zetten, mevrouw (Anne-Marie) Mineur (SP), kunnen we als eurokritisch bestempelen.

Af en toe ageren tegen het systeem moet kunnen, vindt u.

Krijgt scheidend voorzitter van de Europese Raad Van Rompuy een riant vertrekpremie mee? Dan volgt er direct een pittige tweet.

Een taaltechnoloog in de bankjes van het Europees Parlement zien we niet vaak.

Hoe kwam u daar terecht?

De moord op Pim Fortuyn was voor u een wake-upcall, zo viel te lezen in het *FD*.

In 2003 werd u lid van de SP.

Via de lokale en provinciale politiek vond u uw weg naar Brussel.

U werd gekozen als gemeenteraadslid in De Bilt en was SP-fractievoorzitter in de Provinciale Staten van Utrecht.

In 2014 deed u met voorkeurstemmen uw intrede in het Europees Parlement.

Als we nog verder teruggaan, verbaast het me niet dat u het zo ver heeft geschopt.

Oss is niet alleen uw geboorteplaats, maar ook de bakermat van uw partij.

Zo werd al een mooie fundering gelegd voor uw politieke carrière.

Transparantie. Het onzichtbare zichtbaar maken. De bestuurders vertellen wat er speelt en het volk vertegenwoordigen.

Dat zijn belangrijke drijfveren voor u.

Bijvoorbeeld als het gaat om de gevolgen van vrijhandelsverdragen die de EU met andere grootmachten sluit.

Met verve trok u ten strijde tegen de akkoorden die volgens u bedrijven te veel macht gaven.

“Het waren tropenjaren, maar ik had het absoluut niet willen missen”, meldde u RTV Utrecht bij uw vertrek.

Die inzet wordt zeer gewaardeerd.

Met vandaag, als dank, een koninklijke onderscheiding.

De bode overhandigt 'em aan u.

Dan mag ik nu een onderscheiding uitreiken aan iemand die NIET in het Europarlement heeft gezeten.

We hebben van u, meneer (Erik Ronnes (CDA)), in de Kamer al afscheid genomen, namelijk op 20 mei dit jaar.

We zeiden toen 'Hou doe en tot ziens', door corona-omstandigheden was de onderscheiding er toen niet.

Gelukkig nu wel.

Voor degenen in dit gezelschap die Erik niet kennen: hij is een geboren Brabander.

Eentje die Guus Meeuwis citeerde in zijn maiden speech. U bouwde respect op in de CDA-fractie als woordvoerder Wonen, Bouwen en Financiën.

Die deskundigheid bleef ook in uw thuisprovincie niet onopgemerkt.

Begin dit jaar werd er een beroep op u gedaan om het provinciebestuur te komen versterken als gedeputeerde.

In zijn afscheidsbrief aan ons legde u uit dat u geen nee kon zeggen.

Beste Erik, we hoeven de woorden van dit voorjaar verder niet te herhalen.

Ook niet het standje dat u uw mandaat niet vol heeft gemaakt.

Ik hoop dat u inmiddels goed ingewerkt bent en ons niet al teveel mist.

Ik verzoek de bode om u uw koninklijke onderscheiding te overhandigen.

Over de persoon die ik nu mag noemen, stonden in september 2018 de Nederlandse kranten ineens bol.

Zoveel aandacht voor Europa hier is al vrij zeldzaam.

In dit geval ging het ook nog over iemand die een heldendaad had verricht.

U, mevrouw (Judith) Sargentini (GroenLinks), had een rapport geschreven over de verslechterende rechtssituatie in Hongarije.

En uw collega's stemden met twee derde meerderheid in met een strafprocedure tegen deze lidstaat.

Een mooi succes.

Deze overwinning viel ongeveer samen met uw aankondiging dat u niet beschikbaar was voor een derde termijn als Europarlementariër.

Want ondanks dit succes bent u ook teleurgesteld over de gang van zaken in Brussel.

U steekt dat niet onder stoelen of banken.

Met name het Europese asiel- en immigratiebeleid is u een doorn in het oog.

Of, zoals u het zelf zei in De Groene Amsterdammer, ik citeer: 'een steeds langere lijst van enge mannen in de wereld buit dit onderwerp uit voor eigen politiek gewin'.

Gelukkig zegt u ook dat u blijft geloven in de positieve kracht van politiek.

En dat u een politiek dier bent en blijft.

Met uw achtergrond, in de gemeenteraad van Amsterdam en uw getoonde maatschappelijke betrokkenheid op tal van gebieden, kan ik ook niet anders geloven.

Ik verzoek de bode om u uw onderscheiding te overhandigen.

U, mevrouw (Marietje) Schaake (D66), combineerde in het Europees Parlement grote idealen met concrete veranderingen.

Handelsverdragen, roamingtarieven, netneutraliteit: dat waren onderwerpen waarop u zich stortte.

Naast kwesties als mensenrechten.

En die dankzij uw bemoeienis kwamen die onderwerpen een stap verder kwamen.

U bouwde zodoende een nog grotere deskundigheid op als privacy-expert en cybercriticus.

Tegelijk zag u steeds duidelijker de feilen in het Europees functioneren.

Europese landen zijn in vele opzichten naïef en laten zich uit elkaar spelen door Rusland, China en de Verenigde Staten, zo concludeerde u.

Dat was voor u lange tijd een motivatie om er nog harder tegenaan te gaan.

Inmiddels werkt u zelf in de Verenigde Staten, bij een prestigieuze universiteit.

U verblijft niet voor de eerste keer aan de andere kant van de oceaan.

Amerika heeft altijd een rol gespeeld in uw werk en leven.

Eén uitspraak daarover van u is mij bijgebleven.

U zei in NRC Handelsblad, ik citeer: “Ik heb me in dat land vaak vrijer gevoeld. Ze vragen niet: hoe oud ben je. Er is hopelijk meer ruimte voor ideeën en ambitie.”

Dat was in een gesprek over hoe het is om als vrouw te functioneren in het Europees Parlement. Dat viel niet altijd mee, bleek uit uw verhaal.

Ik hoop dat u die ruimte inmiddels gevonden hebt.

Hierbij krijgt ook u uw koninklijke onderscheiding.

Allemaal nogmaals heel hartelijk gefeliciteerd met uw onderscheiding.

Ik ben heel blij dat ik die vandaag aan u allemaal mocht uitreiken.

Hoe vaak ik dat als Kamervoorzitter ook mag doen: het is en blijft een bijzonder moment.
